

Asia: VN/33329/2025

Valtioneuvoston asetus sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2026

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sairausvakuutuslain 4 luvun 7 a §:n 1 momentin mukaan sairausvakuutuksesta korvattavasta taksimatkasta vakuutetulta perittävästä enimmäishinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Enimmäishinta perustuu korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin ja kuljetuksesta aiheutuviin kustannuksiin siten, että siihen sisältyy kohtuullinen voitto. Asetuksen mukaan taksin käytöstä perittävä enimmäishinta muodostuu perusmaksusta, ajomatkamaksusta, odotusmaksusta, avustamislisästä ja arvonnalisäveron osuudesta.

Taksien saatavuuden haasteet

Asetusmuistiossa todetaan, että taksien saatavuushaasteita on alkanut ilmetä erityisesti suurten esteettömien ajoneuvojen kohdalla.

Näkövammaisten liitto huomauttaa, että henkilöautotaksia käyttävien näkövammaisten ihmisten havainnot taksien saatavuushaasteista ovat myös todellisia. Haasteita taksien saatavuudessa on haja-asutusalueilla, hyvin varhaisina tai myöhäisinä kellonaikoina ja lyhyillä matkoilla.

Taksit eivät ota vastaan tilausta, koska sen ajaminen ei ole kannattavaa etenkin, kun otetaan huomioon luokseajon kustannukset. Tämä aiheuttaa tilanteen, jossa näkövammaisen ei saa taksia, vaikka sen tarvitsisi.

Samoin haasteita on silloin, kun näkövammaisella on liikkumisen apuvälineenä opaskoira. Taksinkuljettajat jättävät edelleen hyväksymättä tilauksia, joissa lisätiedoissa on maininta opaskoirasta.

Odotusmaksu ja avustamislisä

Asetuksen 4 §:ssä säädetään odotusmaksusta. Asetuksen mukaan odotusmaksua saa veloittaa enintään 15 minuutin ajalta, jos taksi odottaa asiakasta tilauspaikalla asiakkaan myöhästyttyä avuntarpeesta aiheutuvasta tai muusta hyväksyttävästä syystä. Lisäksi odotusmaksua saa periä, jos asiakas poistuu ajoneuvosta kuljetuksen aikana apteekissa käynnin tai apuvälineen hakemisen vuoksi tai jos taksi pysähtyy yli 2 tuntia kestäväällä yhdensuuntaisella matkalla asiakkaan terveydentilasta aiheutuvasta syystä.

Asetuksen 5 §:ssä säädetään avustamislisästä. Avustamislisää voi periä vain silloin, kun asiakkaan kuljettaminen edellyttää esteetöntä ajoneuvoa.

Näkövammaisten liitto huomauttaa, että näkövammaisen asiakas tarvitsee monesti taksinkuljettajan apua löytääkseen oikeaan paikkaan tai löytääkseen tahon, jolta voi pyytää opastusta eteenpäin. Samoin näkövammaisen tarvitsee monesti taksinkuljettajan noutamaan hänet sisältä rakennuksesta.

Näkövammaisen ei kuitenkaan tarvitse esteetöntä ajoneuvoa. Hänelle turvallisimmin ajoneuvo on henkilöauto. Avustamislisää ei voi periä tilanteissa, joissa asiakas tarvitsee avustamista tai opastamista, mutta hänellä ei ole tarvetta esteettömälle ajoneuville. Tämä voi aiheuttaa tilanteen, jossa näkövammaisen jää vaille tarvitsemaansa opastamista tai avustamista. Näkövammaisten liiton saamien kokemustietojen mukaan tällaisia ongelmia on ollut. Taksinkuljettajat jättävät näkövammaisen asiakkaan ulko-ovelle tai eivät nouda häntä sisältä. Tähän tarvitaan muutos, jotta näkövammaisten ihmisten sujuva ja turvallinen asiointi voi toteutua.

Ratkaisuna Näkövammaisten liitto ehdottaa, että avustamislisää laajennetaan tilanteisiin, joissa näkövammaisen ihminen tarvitsee esimerkiksi taksinkuljettajan apua löytääkseen oikeaan paikkaan tai taksinkuljettajan noutamaan hänet sisätiloista. Lisäksi avustamislisä tulisi maksaa asetuksen 4 §:n kohtien 2 ja 3 mukaisissa tilanteissa, jotta näkövammaisen ihminen saa pysähdysten (muun muassa apteekkikäynti) aikana tarvitsemansa avun ja opastuksen taksinkuljettajalta. Avustamislisän suuruus voi olla pienempikin esteettömän ajoneuvon kohdalla, sillä näkövammaisen opastaminen esimerkiksi oikeaan paikkaan on tehtävänä erilainen kuin tällä hetkellä avustamislisään oikeuttavat tehtävät.

Odotusmaksu ei ratkaise ongelmia, joissa näkövammaisen ihminen tarvitsisi taksinkuljettajan apua. Sen sijaan avustamislisän laajentaminen ehdottamallamme tavalla ratkaisisi ja vähentäisi näkövammaisten ihmisten kokemia ongelmia sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen kohdalla.

Asetusmuistion mukaan sosiaali- ja terveysministeriössä on toteutettu selvityshanke, jonka tarkoituksena on arvioida Kela-taksien sääntelyn erityiskysymyksiä siitä näkökulmasta, miten jatkossakin voitaisiin turvata kustannustehokkaan ja laadukkaan Kela-taksipalvelun toteutuminen. Asetusmuistion mukaan olisi tarpeen arvioida hintarakennetta ja sen mukaisten maksuluokkien keskinäisiä suhteita sekä niiden vaikutuksia. Kelan ja sen kilpailuttamien palveluntuottajien välisen sopimuksen optiokausien viimeinen vuosi on vuosi 2026. Tämän jälkeen sopimuskausi ei enää rajoita rakenteen muuttamista. Taksarakenteen muuttaminen on siten mahdollista vuodesta 2027 alkaen.

Näkövammaisten liitto pitää välttämättömänä, että tässä yhteydessä tarkastellaan avustamislisää yllä ehdottamallamme tavalla. Näkövammaisten liitto jatkaa mielellään keskustelua ehdotuksesta.

Lisätietoja

järjestöjohtaja Sari Kokko, sari.kokko@nakovammaistenliitto.fi

Näkövammaisten liitto ry

Jukka Tahvanainen

Sari Kokko

toimitusjohtaja

järjestöjohtaja

Kokko Sari
Näkövammaisten liitto ry